

8.3. Magyarország növényzeti természeti tőkéje Natural vegetation assets of Hungary

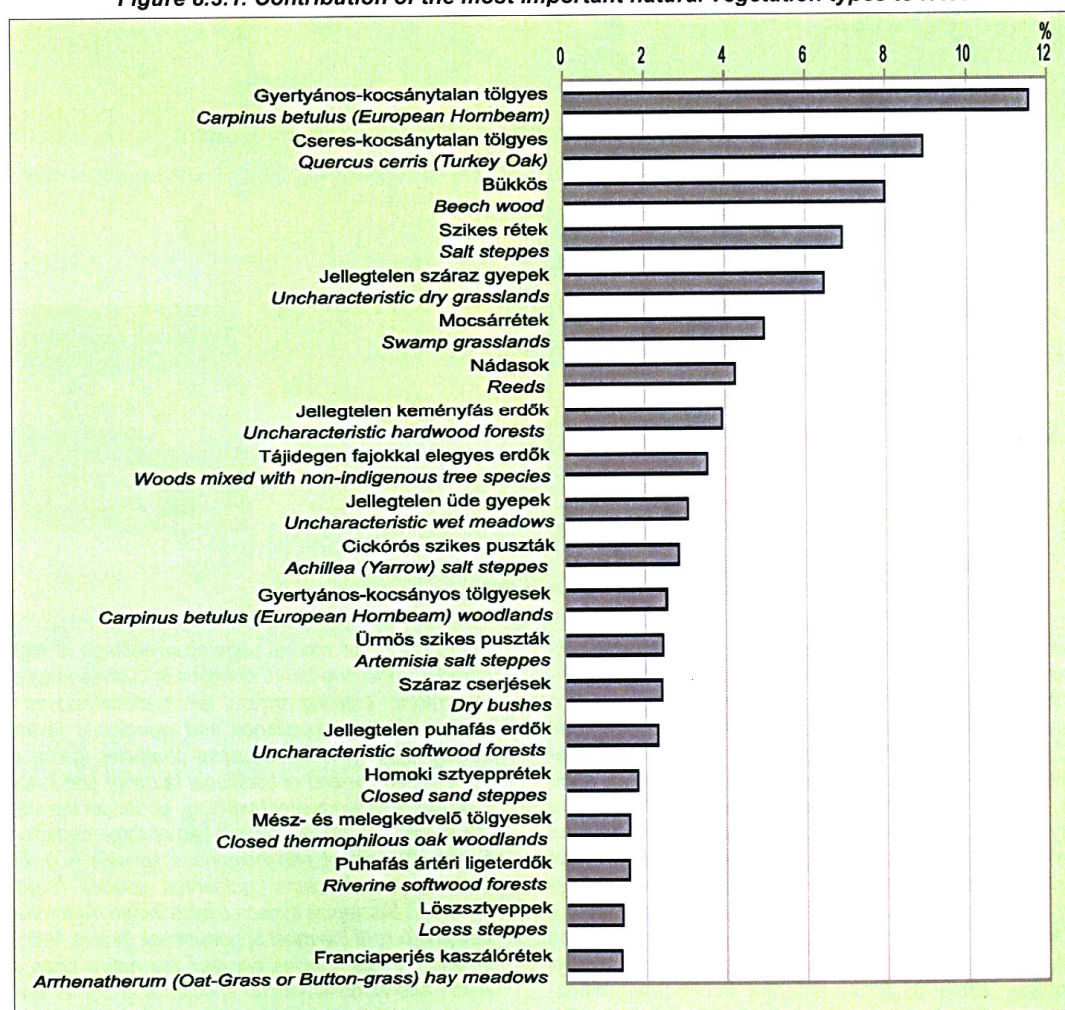
Magyarország növényzeti természeti tőkéjének (NTT) indikátora százalékos formában jellemzi egy terület általános ökológiai állapotát. A közölt adatok Magyarország 2003 és 2007 között elvégzett élőhely-térképezésének adatbázisából (MÉTA) származnak.

The natural vegetation assets (NVA) index provides a general overview of the ecological state of an area, as a percentage distribution. Published data are originating from the database of the Hungarian national vegetation mapping (MÉTA project), performed between 2003 and 2007.

A legnagyobb természeti tőkével bíró élőhelyek a legfontosabbak a hazai táj „tájökológiai egészségének”, azaz ökológiai működőképességének megőrzésében. Az NTT az egyes élőhelyek természetességén keresztül jellemzi a tájat és ezáltal annak alapvető ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtására való képességét. Ilyen, monetárisan nehezen értékelhető, de gazdaságilag mindenképpen jelentős szolgáltatások – melyekhez a természetes és természetközeli élőhelyek jelentősebb mértékben hozzájárulnak, mint a degradált, antropogén területek – például a természetes vízháztartás biztosítása, a talajképzés, az eróziógtátlás, a megporzás, vagy a biológiai sokféleség fenntartása.

Habitats with the largest natural assets are the most important in preserving “site ecological health”, i.e. ecological operational ability for any domestic sites. NVA characterizes the landscape based on the naturalness (vegetation condition) of the different habitat patches. This evaluation reflects the capability of the landscape to supply fundamental ecosystem services for the society, which are economically highly significant yet hard to evaluate in monetary terms. Natural vegetation contributes more to the supply of such services, as e.g. regulating runoff regimes, soil formation, erosion control, pollination or maintaining biological diversity.

8.3.1. ábra A legfontosabb természetes növényzeti típusok NTT-hez való hozzájárulása 2003–2007 között
Figure 8.3.1. Contribution of the most important natural vegetation types to NVA



Forrás: MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet – Source: Institute of Botany of the Hungarian Academy of Sciences (HAS)

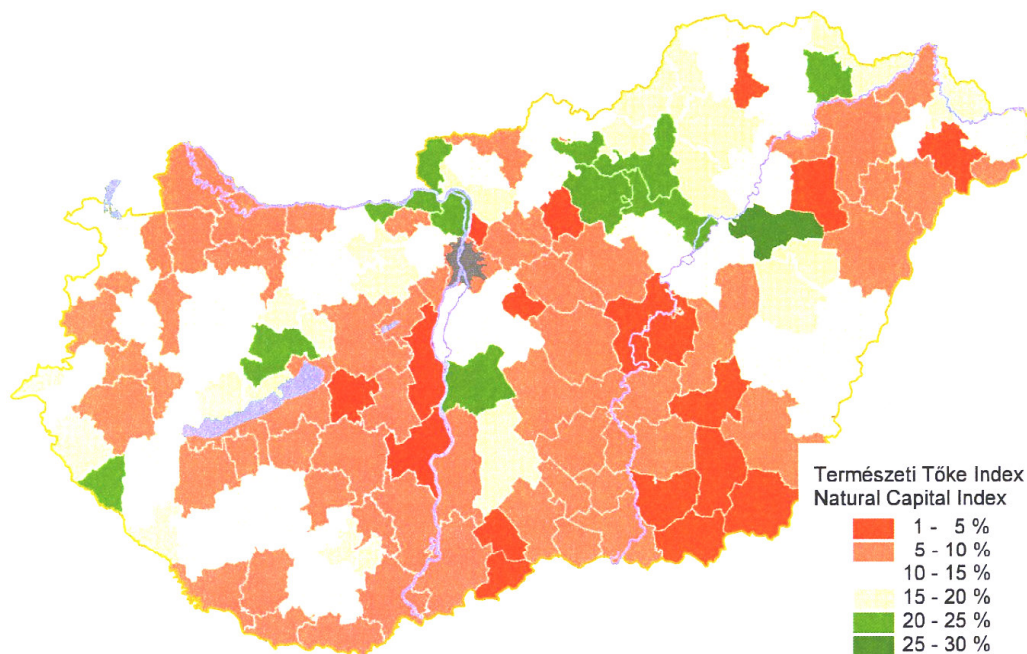
Magyarország különböző tájegységei az eltérő jellegű és intenzitású történeti és aktuális tájhasználat következtében meglehetősen eltérő növényzeti természeti tőkével jellemezhetők. Egy tájegységben annál magasabb az NTT-index, minél nagyobb területen, minél természetesebb állapotban található meg a növényzet.

Az ország átlagos NTT-indexe 9,9%, a legmagasabbnak (28%) a balmazújvárosi, a legalacsonyabbnak (0,9%) pedig a mezőkovácsházai kistérségben találjuk. Magasabb NTT-értékek a középhegységeink erdősült térségeiben, a Hortobágy, valamint a kiskunsági homokhátság természetközeli területein a jellemzők. Ezzel szemben az ország nagyobb részén az index értéke meglehetősen alacsony, különösen ahol szinte kizárólag intenzív mezőgazdálkodás határozza meg a táj használatát (pl. az alföldi löszháton).

The different regions of Hungary can be characterized by considerably different NVA values, due to the differences in historical and actual land use patterns. In a landscape unit, the higher the natural asset index, the vegetation is being in larger patches and in a more natural condition.

Our national NVA index is 9.9%, with the highest index values (28%) occurring in the Balmazújváros and the lowest index values (0.9%) in the Mezőkovácsháza micro regions. The more forested and more natural mountain areas, as well as the large protected areas of the Hortobágy salt steppes and the Kiskunság sand dunes can be characterized by relatively high NVA values. On the other hand, in a large part of this country very low NVA values are characteristic, particularly in landscapes with very intensive agricultural land use (e.g. lowland loess plateaus).

8.3.2. ábra Magyarország kistérségeinek növényzeti természeti tőkéje
Figure 8.3.2. Vegetation natural assets of micro regions in Hungary

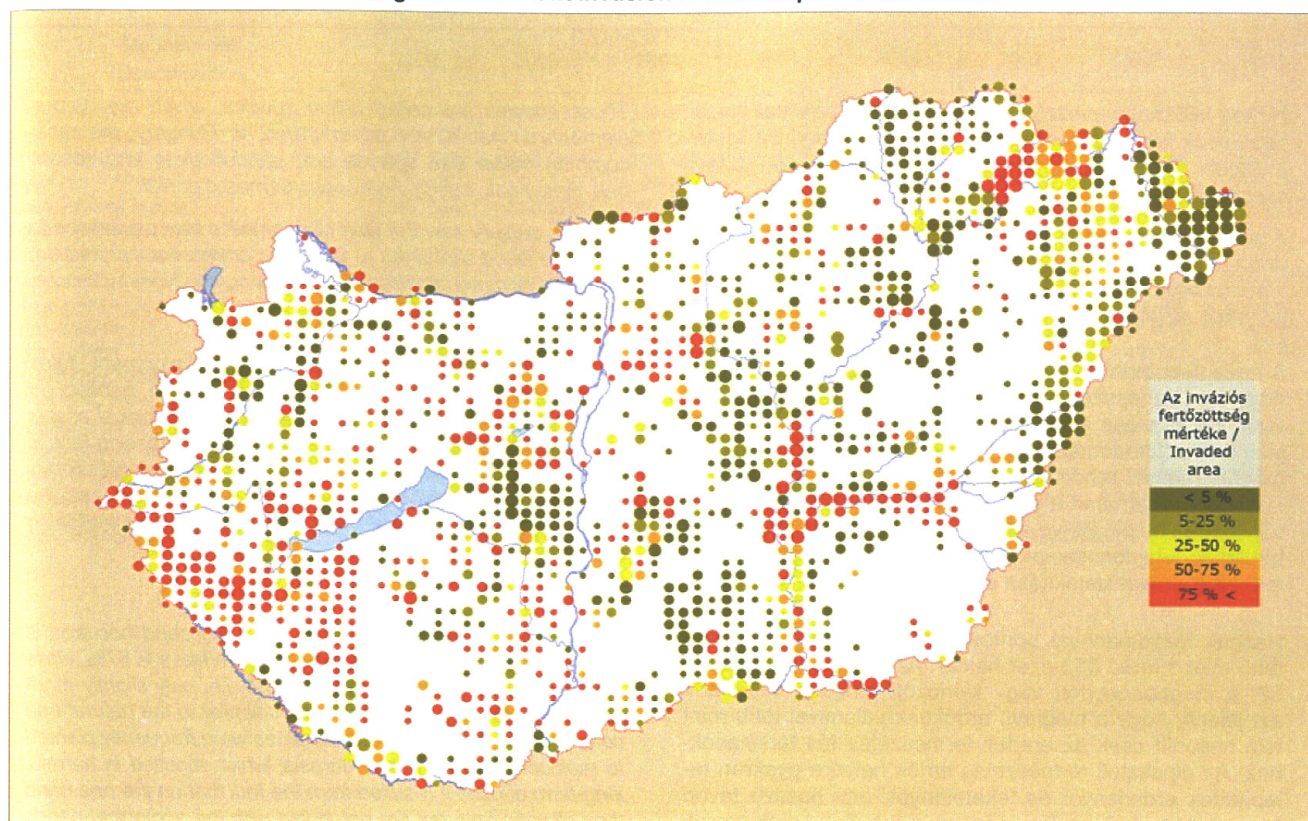


Forrás: MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet
Source: Institute of Botany of the Hungarian Academy of Sciences (HAS)

Magyarországon a természetes növényzeti örökség veszélyeztetettsége igen nagy. Egyrészt a művelésiág-változások (beszántások, bányászat, tavasítás, kertbevonás), a gyepek és erdők használatának módja (túlhasználat, ipari jellegű erdőgazdálkodás, vadtiltás, máskor a hagyományos gazdálkodás megszűnése, felhagyása), az alföldi talajvízháztartás befolyásolása veszélyezteti a növényzetet. Ugyanakkor az elmúlt két-három évtized alatt a legfontosabb veszélyeztető tényezők közé lépett elő a nem őshonos, azaz tájidegen fajok spontán terjedése (pl. akác, aranyvesszőfajok, selyemkóró, gyalogakác). Ezek tömeges szaporodásukkal elnyomják az őshonos fajokat, így a növényzet biomasszája egyre nagyobb mértékben ezen ázsiai és észak-amerikai fajokból áll, miközben az őshonos fajok diverzitása csökken.

In Hungary, our natural vegetation heritage is highly endangered. On the one hand, changes in cultivation types (ploughing, mining, creating artificial lakes, classifying as a garden), modes of using grasslands and woodlands (overuse, forest management with an industrial character, game damage in other cases the end of traditional farming) and in lowlands the changes in groundwater hydrology endanger the vegetation. At the same time, during the last two or three decades a spontaneous invasion of non-indigenous species (e.g. black locust /*Robinia pseudoacacia*/, goldenrod species /*Solidago spp.*/, milkweed /*Asclepias syriaca*/, false indigo /*Amorpha fruticosa*/) became one of the most important risk factors. With their mass invasion, these species oppress the native ones, thus these Asian and North-American species account for an increasing proportion in the biomass of vegetation, while the diversity of indigenous species declines.

8.3.3. ábra A mocsárrétek inváziós fertőzöttsége, 2008
 Figure 8.3.3. Plant invasion in mesotrophic wet meadows



Forrás: MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet – Source: Institute of Botany of the Hungarian Academy of Sciences (HAS)

